

„Edinost“

Iz vsakega enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni
arodnino je plačevati naprej. Na naročnika brez priložne naročnine se uprava ne zira.

Obakarnah v Trstu se prodajajo poštne številke po 6 stotink (3 nč.); v en Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

Se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogodbe.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravništvo. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inšervatov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Nasim posestnikom v preudarek!

Z osvoboditvijo kmetijskega stanu od gospostva grajščin, robot in desetini se je odprla temu stanu nova, boljša doba. S prostostjo je postal na svoji zemlji sam gospodar, začel je delati in skrbeti le za svojo korist, svojo rodbino in svoj obstanek. V teku zadnjega polstoletja so se zasnivali vsled tega krepki kmetijski domovi, iz katerih hiš izhajajo cel razumnišča tako, da je osobito pri nas v Avstriji kmetijski stan temelj države in dasiravno so vsi stanovi važni in potrebni ter se, drug drugega spopolnjujejo, najimennitnejši je vendar ta.

Vzvišena vrednost njegova stinja v sebi pa premnoge težave, dolžnosti in žrtve, ki postajajo leto za letom večje, čim razstejo občne potrebe, ki jih zahteva kulturni razvoj od posameznika in od vse človeške družbe.

Kakor pri vseh drugih stanovih tako se je sprevidelo i pri kmetijskem stanu, da se bo zamogel nasproti tujim vplivom vzdržati samo tedaj, če se bo: med njim širila občna in strokovna omika, katera ga usposobi, da zna v svojo materijalno korist obrniti vse tiste znanjbe in pripomočke, ki sta jih napredujoči človeški um in veda iznašla v prosoh človeštva, v olajšavo in zboljšanje dela človeških rok, da postanejo vsled tega bolj cenjena in finejša. Zato so se v zadnjih 50 letih poleg občne izobraževalnih šol ustanovile še strokovne šole za vse panoge kmetijstva in v Avstriji je bilo v pretečenem letu 172 raznih kmetijskih šol z 6176 učenci. Med temi šolami ste bili 2 visoki kmetijski šoli 20 srednjih in 150 nižjih kmetijskih in gospodinj-skih šol.

Kmetijske šole so postale dandanes za najobsežnejši sloj prebivalstva v zvezi z občne izobraževalnimi napravami najvažnejši faktor v državi.

Vsled konkurence tujih zemelj in svetovne trgovine, ki preplavlja s svojimi naravnimi pridelki naša tržišča, vsled vedno boljših in cenjnjih prometnih zvez na suhem in na morji, vsled izkoriščanja kmetijskih strojev, vsled napredka v kmetijskih vědah tlačijo tuj pridelki na ceno naših domačih pridelkov. K temu pridejo razne nezgode, uime po dežju, toči, nalivih, škode po živalskih in rastlinskih škodljivcih, draginja poslov in delavev in slednjič razpada posestnikov in njih družin samih, da bi manj delale, se bolje oblačile in živele. Ni drugače, da se v očigled tem neugodnim razmeram naš kmetijski stan ne more v isti meri razvijati in spolniti nad in naloge, ki jih mora izvršiti, če se hoče obdržati in zamore napredovati v začetku navedenim smislu.

Ker pa ne more ne človeška družba in ne država spreminiti sedanji neugodni tuj vpliv na naš kmetijski stan, zato ga hoče okrepiti s tistim orožjem, s katerim si pomagajo vsi drugi stanovi, to je pomoč na temelju strokovne izobraženosti združene z neutrudljivo pridnostjo in z razumnim izrščevanjem stanovskih dolžnostij.

(V ta namen so države in posamezne kronovine pri nas ustanovile za našo kmetijsko izobraženje gospodarske šole s posestvi, na katerih se teoretično pri poduku in praktično na zemljišnih kulturah učijo in gojijo različne panoge kmetijstva. Te šole niso drugega nego večje kmetijske družine, ki imajo namen z vzglednim teoretičnim in praktičnim podukom podučevati in vzgojevati njim izročeno odraslo mladino in biti okolici ter celim okrajem v posnemo.

V teh šolah se smatra učence za ude družine, tu se skrbi za njihov duševni in telesni razvoj ravno tako, kakor v vsaki posušeni oibitlji in se pazi na nje z isto ljubeznostjo in strogostjo, ki je potrebna v vsaki

vzorni rodbini. Zaradi tega je bivanje in šolanje mladine v teh šolah slično bivanju v domači hiši.

Ker je šolanje v teh šolah navadno združeno z nekoliko višjimi stroški zaradi večjih potrebščin odrasle mladine, ker so to nove v peljave, proti katerim imajo premnogi svoje neopravičene presodke, ker je širjenje kmetijske věde posebno v poljedelstvu, živinoreji, vinarstvu in gozdarstvu pri nas neobhodno potrebno, ker je dolžnost države, da vse mogoče tudi za kmetijski stan stori, zato razpisuje, poleg drugih podpor in naprav, uže več let stipendije za one mladeniče, ki se hočejo šolati na kmetijskih šolah. Tako so razpisane ravno sedaj, do 20. oktobra t. l. poleg stipendij za slovensko kmetijsko šolo v Gorici še trije stipendije po 240 K na leto za one mladeniče hrvatske in slovenske narodnosti iz Istre in teritorija Trsta, ki se hočejo podati na slovensko kmetijsko šolo na Grm pri Nocem mestu na Kranjskem.

Objavljajoč to važno ukrempo vis. c. kr. poljedelskega ministrstva, opozarjamo vse premožnejše posestnike iz teh dežel na ta razpis, da naj ne zamude za te stipendije prositi, ako imajo sinove, namenjene za dom, ki so dovršili vsaj ljudsko šolo, so stari najmanj 15 oziroma 16 let, so telesno zdravi in krepki ter so lepega vedenja.

Objavljamo pa to i radi tega, da opozarjamo naše premožnejše posestnike v bližini mest in trgov, katerih posestva leto za letom zadobivajo večjo vrednost, ki pa kljub temu vsled višjih stroškov obdelovanja in vzdrževanja in dostikrat nepravlega gospodarstva vedno manj donesajo, pešajo, jih zato zane-marjajo, prodajajo ali parcelirajo, da storé s takim delovanjem samim sebi največjo škodo, oškodujejo pa i narod in državo. Tu se jim ponuja ugodna prilika, da vzgojijo svojega za dom namenjenega sina strokovno tako, da bo umen in priden gospodar na svoji zemlji. Ravno tako opozarjamo večje posestnike na deželi, da naj strokovno izobrazijo svoje za dom namenjene sinove, ker s tem si ohranijo sebi in svoji rodbini za prihodnost največji zaklad — svoje zavetišče, ki ima zlasti v hudih časih neprecenljivo vrednost in se s tem posestvo ohrani v dobrih rokah od roda do roda. Če pa pomagamo direktno večjim posestnikom pomagamo i vsem drugim, ki se potem od teh učijo in jih posnemajo. Objavljamo slednjič ta razpis i radi tega, ker se je nakmetijski šoli na Grmu izsolalo že prav lepo število mladeničev iz teh dežel, ki delujejo dandanes bodisi na domačem posestvu ali sploh na gospodarskem polju sebi v blagor in prosoh kmetijstva in so se tam temeljito izobrazili v poljedelstvu, živinoreji, vinarstvu, sadjarstvu in v občne izobraževalnih predmetih, kar naj spodbudi v to, da se i drugi pridno oglašajo in tako pokažejo, da se narod zaveda potrebe strokovnega izobraževanja v kmetijstvu in da izkorišča ponujane podpore. In to smo hoteli našim posestnikom povedati v preudarek!

Nekaj spominov.

(Slika iz življenja slovenskega profesorja in pisatelja.)
(K. Glaser.)

Šuklje je grajščak in dvorni svetnik, jaz sem simpel profesor in ofar (Afterparthei) pri svojem bratu, malem posestniku v Hočah blizu Maribora. 1866. leta sva imela isto usodo. Jaz sem bil na Dunaju v drugem letu modroslovja in sem meseca decembra obolel na vnetju slepega črevesa (Blinddarmentzündung), to je tista bolezen, za katero je bolgarski knez umrl v Gradeu. Do šeste šole sem nameraval biti »gospod«, Trstenjakovi spisi pa so me napotili, da sem sklenil najpo-

prej postati gimnazijski profesor, potem pa postati apostol sanskrita med avstrijskimi Slovani. Zato sem leta 1872. rezigniral na cesarsko službo v Novem mestu, sem zarad Cafavzel ponujano deželno službo na ptujski gimnaziji. Po Cafovi smrti 1874. l. šel sem v Kranj 1875., ker je drž. zbor naučnemu ministerstvu dovolil 50.000 glđ. za izobrazbo vseučilišnih profesorjev. Bili smo pa v Kranju preveč veseli, za to sem prišel meseca februarja v Weidenau v Šleziji. Med potom so mi na Dunaju očitali tri reči in proti tem očitkom sem ministru Stremayrju ad personam poslal obrambeno spomenico*). Svojo pot iz Kranja v Weidenau sem popisal v podlistku »Slov. Naroda« meseca februarja. Še več let pozneje so se moji znanci spominjali tistega podlistka. Da bi se lože primerjalo, kako se mi je godilo ob prihodu v Weidenau 1877. leta in v Mariboru 1880, ko sem se vozil v Trst, prepisem iz omenjenega podlistka kratek odstavek.

»Prišel sem se zvečer v Weidenau in se nastanil v hotelu Jung. V prvem nadstropju je bilo razsvetljeno; tamošnji kazino je imel svoj »Damenabend«. Naročim si večerjo. Ko se ravno krepčam, prideta dva gospoda in me povprašata, sem-li profesor Glaser. Pritrdim jima. Potem se mi predstavita kot tamošnja kolega in mi rečeta, da sem povabljen na veselico v prvem nadstropju. Moje obotavljanje, da sem v potnih oblačilih, ni pomagalo nič. Peljeta me v dvorano, me predstavita predsedniku društva, svojim kolegom. Načelnik društva me je prijazno pozdravil in izrazil željo, da bi se dobro počutil med njimi. Zahvalil sem se mu za lepe besede in dostavil, da bom po svojih močeh tudi pripomogel k razvitku društvenega življenja«. — Tamošnji gimnazijski ravnatelj, ki je radi zanemarjenja službenih poslov čez poldrugo leto moral v pokoj, mi je delal nekoliko zaprek; vsi drugi tovariši pa in drugo občinstvo je bilo vsa tri leta meni nasproti gola prijaznost. Ob odhodu iz Weidenaua v Trst sem bil imenovan soglasno častnim členom društva »Weidenauer Lese-casino«; vsi profesorji in moji dijaki so se dali fotografirati in priredila se je odhodnica. »Jägerndorfer Zeitung« je ob priliki nekih imenovanj pisala v št. 363. 1879. doslovno: »Leider steht der Anstalt (Weidenauški gimnazij) mit Beginn des II. Semesters ein schwerer Verlust bevor indem Prof. K. Glaser der Ernennung zum Professor am k. k. Staatsgymnasiums in Triest Folge leistend mit Schluss des I. Semesters zu diesem neuen Bestimmungsort abgehen wird.« O banketu meni prirejenem piše isti list 1880 l. št. 371: Weidenau 4. Feb. (Orig. Ber.) (Prof. Karl Glaser) In der abgelaufenen Woche hat unsere Stadt einen grossen Verlust erlitten und zwar durch das Scheiden des Herrn Prof. K. Glaser welcher einem Rufe an das Staatsgymnasium in Triest Folge leistete. Derselbe hatte während seines dreijährigen Aufenthaltes durch sein fastvolles Benehmen, so wie durch die Tätigkeit seines Charakters die Sympathien der Bevölkerung und die Freundschaft seiner Kollegen im vollsten Masse erworben; die studierende Jugend verehrte in ihm einen tüchtigen Lehrer und wohlwollenden Berater. Es war daher gewiss der Ausdruck der aufrichtigsten Freundschaft, wenn die Mitglieder des Lehrkörpers bei dem am 1. d. Monats stattgefundenen Festbanquette das dem Scheidenden zu Ehren veranstaltet wurde, ihr Bedauern über die Trennung von einem so treuen Berufungs-genossen in der lebhaftesten Weise an den Tag legten. — Pri odhodu iz Weidenaua v nedeljo dne 2. februarja me je ves učiteljski zbor spremljal četrte ure daleč iz mesta. — Na potovanju iz Šlezije sem se ustavil na Dunaju in v Mariboru, kjer sem

Propis še shranjen med svojimi spisi.

bil v navzočnosti gospodov z nevoljnimi glasom terjan za obresti za vrneno glavnicco od 250 glđ., katero sem si bil za časa vseučilišnih študij na podlagi premoženja svojega očeta izposodil ter v Kranju in Weidenau vrnil. — Taubleau!

Ta presenetljivi dogodek je jeden izmed najneprijetnejših, ki sem jih doživel, navajan zaradi tega, da bi odsvetoval vsakemu abiturijentu si v svrhu svojih študij od posameznikov izposojevati; kajti hoté ali nehoté, vedé ali nevedé se konstruira neka fingirana inferioriteta tistega, ki si je izposodil denar; in to dobi revč občutiti pri tej ali oni priliki Trstenjak je dostikrat vzkliknil: Ah, du bin-disches Elend!

V Trstu sem se potegoval za razširjenje slovenskega poduka na gimnaziji, kjer so za slovenske in slovenščine učence se nemške in italijanske dijake obstojali 3 tečaji = 6 ur. Jaz sem zahteval 6 ur za Slovence, to je v vsakem razredu po dve uri, kakor je to obstajalo na drugih gimnazijah že celo človeško dobo. (Pride se.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 30. septembra 1901

No vendar! Spomini iz nedavno minolih dob. Neljubi in neprijetni spomini. Vzbujajo se nam namreč spomini na tisto prav brez vsake potrebe provocirano »zde«-afero, ki je provzročila toliko razburjenja izven- in v parlamentu, ki je toli ogorčala čustva in zahtevala marsikakó žrtve na osebni svobodi ljudem, ki so pošteni v svojem življenju, ki so počteno odslužili svojega vladarja in ki nimajo ničesar kaznjivega na sebi, razun, da je morda kaznjivo, da mili jim materini jezik ne bo zapostavljen — nikjer, torej tudi ne na vojaških institucijah.

Naši čitatelji se gotovo še spominjajo, da je »zde«-afera nastala pod pretvezo in z utemeljevanjem, da je kontrolni shod strogo vojaški čin in da na takih činih ni možno dovoljevati drugega nego nemškega jezika, ker bi sicer trpela neizogibna jednotnost vojske in bi se v isto zanašala — politika. Poklicani činitelji iz nenemških narodnosti so odločno oporekali temu, povdarjaje, da vsa afera ni navstala iz potrebe, ampak iz predsodkov vojaških krogov, ki se v svojem slepem oklepanju starih tradicij nikakor ne morejo odločiti, da bi tudi oni položili svoj tribut duhu časa, upoštevaje razvoj narodnosti in narodno čustvovanje njihovo!!! Kako prav so imeli ti činitelji in kako krivo provzročitelji nesrečne zde-afere — za to smo dobili te dni klasičen dokument. Klasičen ravno zato, ker smo ga zasledili v listu, ki je bil ob zde-aféri z vsem svojim sreem in z vso — narodno nestrpnostjo svojo na strani onih, ki so v vsakem »zde« ali »tukaj« na kontrolnih shodih hoteli videti že začetek razsula naše vojske ali vsaj definiriven konec jedinstvenosti njeni. Dunajski list je prinašal namreč zanimiva poročila o letošnjih velikih vajah na južnem Ogrskem oziroma Hrvatskem, katerin se je bil udeležil tudi cesar. V teh poročilih smo zasledili tudi ta-le izvajanja:

»Kar ptujim gostom na delih našega vojaštva najbolj imponira, je skupno delovanje vojske in domobrancev kakor popolno enakopravnih činiteljev. neovirano skupno delovanje istih vzlic različnosti poveljstvenega jezika!! Včeraj n. pr. se je dogajalo neredko, da je eden in isti opazovalec mogel čuti, kako se je isto povelje dajalo hkratu v treh različnih jezikih: »H a b t a c h t« se je glasilo pri četah linije, »V i g i a z z« pri ogrskih honvedih in »P o z o r« pri hrvatskih domobranci; potem zopet »H a l t«, »A l l j« in »S t o j«! Jednot-

nost v izvežbanju in identiteta v načelih, po katerih se vrši vežbanje, sta, ki premostujeta različenost v izobraževalnem in poveljstvenem jeziku!«

No vendar! Ta izvajanja v dunajskem nemškem listu govore v lapidarnem stilu. To je klasičen dokaz za trditev, da v duhu, v katerem se izobražuje vojska, je jamstvo za nje jedrnatost, ne pa v — izključnem nemškem jeziku!! Tu je sedaj pripoznano, da je naše vojaštvo na letošnjih velikih zaključnih vajah imponiralo po skupnosti delovanja vzlic različnosti poveljstvenih jezikov; tu je pripoznano, da hrvatski in ogrski domobranci ni ne zgubljajo na svoji vrlini radi tega, ker nimajo nemškega poveljstvenega jezika in da so izborni in jedinstveno sodelovali z linij-skimi četami, tako izborni, da je imponiralo tujim gostom! Če pa dovoljevanje tudi nemškega jezika ni na šodo na takem eminentno vojaškem činu, kakor so vaje na planem, kako naj bi kakov »zde« ali »tukaj« uničeval vojsko na kakem kontrolnem shodu, ki ni strogo vojaški čin, ker služi namenom evidence in poizvedovanja, zбоk česar bi morali z dotičnikom govoriti ravno v tistem jeziku, ki je dotičniku najbolj razumljiv!! Tu je vendar jasno, kako nezmislno je to, ako se hočejo v taki poliglottni državi, kakor je Avstro-Ogrska, krčevito držati izključno le nemškega jezika! In zlasti še na takih činih, k kor so kontrolni shodi! Tu se trmasto izključevanje nenemških jezikov vidi, kakor — da nočejo dosežati pravega namena teh shodov!

Pouk, ki ga je prinesel gori navedeni dunajski list v svojih poročilih o letošnjih zaključnih vajah pred očmi najvišjega vojskovodje, je torej dragocen! Ta pouk velevala, da ni nemška beseda v nemški Avstriji, ampak da duh je tisti, ki oživlja!

No — vendar!

Mesto prvega podpredsednika poslaneke zbornice. Ker se je bila raznesla vest, da misli nemška ljudska stranka kandidirati posl. dr. Beurle-ja na mesto odstopivšega prvega podpredsednika Prade-ja, izjavlja »Linzener Tagespost«, da nemška ljudska stranka se sploh še ni odločila, da-li ima za izpraznjeno podpredsedniško mesto postaviti takega kandidata. Dr. Beurle, dostavlja »L. T.«, bi pa vsakakor ne prevzel take kandidate.

Deželnozborske volitve na Češkem. Shod zaupnih mož češke radikalne stranke, ki je pod predsedništvom dr. Baxa v soboto zboroval v Pragi, je jednoglasno odobril kompromis, katerega je strankin eksekutivni odbor sklenil z mladočeško stranko. V sled tega kompromisa dobili bodo radikaleci v štirih okrajih tudi glasove mladočeških volilcev, medtem ko bo radikalna stranka v drugih okrajih glasovala za mladočeške kandidate. Češka radikalna stranka je izjavila, da nima kakor taka ničesar opraviti z onimi češkimi radikalnimi kandidati, ki kandidirajo na svojo pest; ti so: dr. Bink, dr. Klenček in dr. Slavik. Radikalna stranka postavila je dosedaj sledeče kompromisne kandidate: dr. Baxo, dr. Sobotko, in dr. Hlinarja, četrta kandidatura še ni določena.

Nemške čete na Dunaju. Stotnija, ki ima v varstvu zastavo, podala se je v soboto zjutraj po zastavo v cesarski двореc, kjer je bila začasno spravljena. Ob poti bilo je vse natlačeno radovednega občinstva. Kmalu na to, ko se je stotnija povrnila se zastavo v »Prater«, kjer je bil postavljen ves batalijon, ogledal si je nemške vojake cesar Fran Josip v spremstvu nadvojvod, vseh najvišjih vojaških dostojanstvenikov in mnogo drugih častnikov. Batalijon izvršil je pred cesarjem več redovnih vaj in se potem povrnil v Albrehtovo vojašnico.

Včeraj zjutraj odkorakal je nemški batalijon iz Albrehtove vojašnice na kolodvor severne železnice. Na čelu batalijona je poleg nemškega majorja Förste-ja korakal avstrijski general Uexküll-Gyllenband se svojim štabom. Na kolodvoru je batalijon defilirai pred generalom Uexküll-Gyllenbandom in se potem podal v železniške vozove. Ko se je major Förster še enkrat zavalil na pristrmem vsprejemu, začel se je vlak pomikati proti Oderberga.

Tržaške vesti.

Gospoda okrog »Rdečega prapora« so zelo razvajeni. Ker je bila »Edinost« tako koncilijantna, da je sprejela neki popravek g. Etbina Kristana, čeprav bi je nihče ne mogel v to prisiliti, osokolila se je in se za-

tekla za § 19. tiskovnega zakona tudi njegova soproga, gospa Ada Kristan, prepričana, da »Slovenka« v svoji »notorični« naivnosti brezplačno seznanj svojo čitateljico z njenim življenjepisom. Toda za take vrste reklamnih notie v »Slovenki« ni prostora. Hvaležno torej odklanjamo popravek gospe Ade Kristan, in sicer iz teh-le razlogov:

Prvič gospa Ada Kristan ne popravlja »dejev« — »Thatsachen«, kakor zahteva zakon. Če smo mi rekli, da je ga. Ada Kristan v svojem nežnem napadu na naš list dokazala, da je izvrstno dresirana socijalna demokratka, izrazili smo s tem le svoje subjektivno menenje, o katerem si vsakdo lahko misli, kar si hoče; nismo pa navajali o gospej Adi Kristan nikakšnih »dejev«, ergo jih gospa Ada Kristan tudi ne more popravljati.

Drugi razlog, da nemoremo ustreči »zahtevi« gospe pijonirke s.e. demokracije na Koroškem, je ta, ker ista poleg tega, da ničesar ne popravlja, še polemizira z našim listom ter ga napada. Vprašamo: kdaj smo mi odrekli gospej Adi Kristan zaslugo, za njeno stranko, ki obstoji v tem, da je bila svoj čas »edina socialistka v St. Mihelju pri Wolfsbergu, vstevši može (!), ter sploh edina učiteljica po vsem Koroškem, ki je kot soc. demokratka nastopila?« Ko bi nas vse to kaj brigalo bi sedaj obžalovali, da predloženi nam življenjepis gospe Ade Kristan ni popolnejši ter nam ne pove tudi, kako je ista nastopila (enkrat?) Toda nas prav nič ne skrbi njena koroška preteklost, kakor tudi ne okolnost, ali je v vprašavni dobi poznala kakega tržaškega ali drugega socialista, ali pa ne.

Tretji razlog, da smo tako negalantni ter se ne pokorimo ukazu gospe Ade Kristan, je pa ta, ker nam ista ni naznanila, hoče-li plačati za svoj popravek tiskarske stroške, v kolikor isti presega po zakonu določeni obseg.

Sicer pa lojalno izjavljamo, da z besedo »dresirana« nismo hoteli žaliti gospe Ade Kristan na njeni časti. Vemo sicer, da se dresira tudi živali; a o dresuri govorimo n. pr. včasih i glede šol, ne da bi komu prišlo na um, da bi radi tega izraza klical na pomoč § 19. Če bi bili vsi tisti glagoli žaljivi, ki se dajo применiti tudi na živali, potem bi nam jutri lahko kdo poslal popravek, ker smo pisali o njem, da je nekoč nekje pil čašo limonade, ker — živali tudi pijejo.

Nam se zdi, da je izraz »dresirana«, iz zvan po neštetihi psokvah na račun »Slovenke«, njene urednice in njenih sotrudnikov, manj žaljiv, nego če se pošlje kakemu listu popravek na papirju, ki je na eni strani pomalan s konjskimi glavami ter je bil brzkone namenjen za zavijanje krajskih klobas ali pa za druge podobne svrhe. Mi smo sicer skromni glede zunanjih oblik, ali tako izredni sotrudniki, kakor gospa Ada Kristan, bi se že smeli posluževati čednejšega papirja.

Uredništvo »Slovenke«.

Slovenskim starišem v mestu v predarek. Iz zanesljivega vira doznajemo, da se je le neznatno število slovenskih otrok na obeh nemških državnih šolah prijavilo k pouku slovenščine. Stariši so baje večinoma tega meneja, da se otroci svoj materini jezik nauče itak doma. Kolikokrat se je že povdarjalo, da je tako menenje popolnoma napačno. Ako bi bilo res, da se otrokom ni treba učiti svojega materinega jezika tudi v šoli, potem bi se pouk istega odpravil iz vseh ljudskih šol. Po vseh slovenskih šolah odpasti bi moral torej pouk slovenščine, na vseh nemških pouk nemščine, na vseh laških pouk italijanščine iud. Ako so tekom stoletij vsi pedagogi vseh narodov spoznali potrebo pouka v materinščini, bilo bi pač popolnoma odveč, ako bi hoteli mi tako potrebo dokazovati in je popolnoma neumljivo, kako da ne morejo slovenski stariši tega umeti. Mesto, da bi bili slovenski stariši zadovoljni, da se našemu jeziku pripozna vsaj ta mrvica pravice v našem mestu, da se morejo slovenski učenci udeleževati na nemških šolah tudi pouka v slovenščini, pa zamečejo še to malo drobtinico, ki nam jo je naklonila vlada in zanemarjajo svoj materini jezik. Kako naj dobé otroci veselje do svojega jezika in svojega naroda, ako slišijo svoj jezik le doma med štirimi stenami.

Kje naj si izpopolnijo svoj jezik, ako slišijo v šoli vedno le nemščino? Taki otroci nam le povečjeje one žalostne vrste italijanski in nemški govorečih Slovencev, ki ne znajo niti jednega pravilnega stavka izgovoriti v materinem jeziku. Ker tako vzgojenim

ljudem vedno veliko gladkeje teče tuja, kakor domača govorica, se je v poznejšem življenju navadno tudi izključno poslužujejo in na tak način se njih družine, ne da bi vedeli kedaj, popolnoma potujčijo. To je sad tistih malomarnih starišev, ki vedno pravijo, da se bodo otroci že doma naučili materini jezik. Pa, otroci se morda za silo že nauče materinščine, nauki pa so že popolnoma izgubljeni za naš narod.

Slovenski stariši, glejte toraj kaj delate, ne zanemarjajte svoje dece in ako ste jo dali v nemške šole, poskrbite pravočasno, da bo obiskovala tudi pouk v slovenščini. Na vas bo padala odgovornost, ako vaši otroci, ali unuki postanejo izdajalci svojega naroda.

Narodne pesmi v tržaški okolici. Pišejo nam: Naj moj dopis priobčen svoječasno pod nad tem naslovom odgovorila sta mi cenjeni odbor društva »Slava« in »Prijatelj narodne pesmi«. Na prvi odgovor omenim le toliko, da »Slava« nima prav, ako se čuti užaljeno, ker jaz nisem hotel z mojim dopisom nikogar užaliti in najmanj ugledno in podvzetno društvo »Slava«, kateremu sem ravno jaz z nekaterimi dopisi v cenj. »Edinosti« dokazal svoje simpatije. Ako zastopa kdo v javnem glasilu svoja načela, ki so slučajno v nasprotju z načeli koga drugega ne more se radi tega še nikakor govoriti o kakem sovražtvu in ni treba, da se oni, ki ima druge nazore, čuti radi tega razžaljenim. Kar se tiče primeri o laških operah v ljubljanskem gledališču, opozarjam na to, da nosijo meščani tudi v tistih mestih, ki so v deželah, kjer se je splošno ohranila med narodom narodna noša, da tisti meščani toraj vendar-le nosijo obleko po pariškem kroju. S tem sem hotel reči, da se narodne pesmi ne smejo soditi z istega stališča, kakor se sodijo gledališke operne predstave. »Prijatelju narodne pesmi« pa povem, da bi bilo pač žalostno za me, ako ne bi poznal iste okolice v katerej sem se rodil in v katerej živim od takrat do danes. Tudi to vem, in sem o tem že pisal v »Edin.«, da so se pesmi, izdane od društev »Velesila« in »Slava«, tako razširile, da jih prepevajo celo Lahi. Dejstvo pa, da so se te pesmi tako hitro razširile, dokazuje morda ravno nasprotno od tega, kar trdi dopisnik. Sicer pa sem že v svojem prvem dopisu omenil, da naj se le uvajajo med narod tudi nove narodne pesmi ako mislijo slavna pevka društva, da ne bi šlo drugače. Vendar pa ustrajam pri svoji trditvi, da bi se moralo v prvi vrsti razširati že znane narodne pesmi in le tu pa tam kako zares dobro novo. Kako naj bi se to doseglo pojasnil sem svoječasno v »Edinosti« dovolj obširno in storim to še v bodoče, ako se bo kazala potreba. Kar se tiče poglavja o kritiki in delu, naj se gospod dopisnik le pomiri. Jaz sem že pet let zasebno in v listu agitiral in deloval na to, da bi se naša pevka društva vendar jedenkrat odločila resno poprijeti se negovanja narodne pesmi.

Jaz sem torej po petletnem delovanju prvič kritiziral in kritiziral radi tega, ker se ideja ni uresničila tako, kakor sem si jo predstavljal jaz; gospod dopisnik je pa menda začel še-le sedaj kritizirati in ob jednem tudi delovati za narodne pesmi. Toraj bo vendar le resničen njegov izrek, da se Slovenci rodimo že s kritiko v žepu. Pa brez zamere. In slednjič dodajem v nasprotju z dopisnikovo trditvijo, da je fakt, da sem se jaz prej zganil, kakor vse hvale vredni pevski društvi »Slava« in »Velesila« in sem celo tako neskraven, da si pripisujem iniciativno.

Drobne vesti. Kap. 14-letno Margerito Petronio zadela je včeraj kap v cerkvi S. Justa. Siroti je ljudstvo hitro skočilo na pomoč. Odvedli so jo v tukajšajo bolnišnico. Tatvina. V soboto zjutraj je naznanil na policiji Anton F., stanujoči v ulici dell' Olmo, da so mu neznan postenjak odnesli 100 kron.

Vojaški begunec. Na večer 3. junija je pobegnil mornar Maksimiljan Blumenzweig, star 25 let, iz vojne ladije »Tegethoff« in se napolil v Pirej. Ker pa ni mogel tam dobiti dela ni denarja, bil je prisiljen izročiti se tamošnjemu avstrijskemu konzulu. Le ta dal ga je odvesti na Loydov parnik »Vesta«, kateri ga je pripeljal včeraj v Trst. Blumenzweiga so izročili vojaški oblasti.

Pretep. 35-letni težak Viktor C., stanujoči v zagati S. Saverio, delal je v soboto popoldan na parniku »Carli« in prišel tam v konflikt s svojim kolegom. Moža sta se pri-

jela in pričela tepsti, da je bilo veselje. Slednji videč, da ne more ničesar opraviti proti Viktorju, izvelkel je iz žepa nožič in ranil svojega nasprotnika na desno roko ter pobegnil. Redarji so ga kmalu na to ulovili in odvedli v zapor.

Poskus samora. Minolo noč po 2. uri popoldne, skočila je v morje neka G. G. hoteča se utopiti; k sreči pa je bil neki mornar, ki jo je rešil.

Pretep. Emil Schare, star 25 let, stanujoč v ulici Santa Caterina, primoran je bil včeraj iskati si zdravniške pomoči, ker je bil v pretepu ranjen na glavi.

Tatvine. Šivilja Marija Nemeth, stanujoča v ulici Geppa št. 5, naznanila je policiji, da so ji nepoznani uzmoviči ukradli uro z verižico, vredno 16 kron.

Ivan Lantieri bivajoči v ulici Fornace št. 20., ovadil je včeraj na policiji, da so mu nepoznani tatje ukradli nekaj kovine in železa v vrednosti 7 kron.

Dražbe premičnin. V torek, dne 1. oktobra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled uredbre tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Ponziana 8, hišna oprava; ulica Capitelli 3, hišna oprava in dragocenosti; ulica Foscolo, hišna oprava; ulica Conti 1a, hišna oprava; ulica Ferriera 18, dva konja; ulica Solitario 20, dva konja; ulica dell' Industria 2, en konj; ulica Media 16, voz; ulica Ghega 8, glasovir in pohištvo.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 19.—, ob 2. uri popoldne 27.5 °C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 767.8. — Danes plima ob 10.1 predp. in ob 11.0 pop.: oseka ob 4.9 predpoludne in ob 4.37 popoldne.

»Brivec« prinaša danes zopet toliko smešnega gradiva, da moramo vsakogar resno opominjati naj ga polagoma čita, da mu vsled smeha ne poči kaka žilica v trebuhu. Kdor noče biti nikoli več žalosten, naj ga za 10 stotink kupi v tobakarnah.

Telovadno društvo »Tržaški Sokol« naznanja svojim članom, da se telovadba za starejše brate prične v četrtek t. j. 3. okt. t. l. v društveni telovadnici v ulici Coroneo št. 15. in sicer od 7—8. ure zvečer. — Na zdar!

Vesti iz ostale Primorske.

× Od gospoda nadžupana Iv. Mahniča v Dekani smo prejeli doli sledeči dopis s prošnjo ali pozivom, da ga priobčimo v prvi številki. Gospod nadžupan apeluje na našo »resnicoljubnost«. Mi ustrezamo radi njegovi prošnji, ali ne morda zato, ker nas je ta njegov odgovor že popolnoma uveril o »resnici«, ampak tu je odločila naša lojalnost, ki nam vedno narekuje željo in skrb, da ne bi komu delali krivice, oziroma nam narekuje pripravljenost, da dajemo priliko obrambe, ako se je komu dogodila krivica. Ali ta »ako« povdarjamo posebno. Želji g. nadžupana, da bi ves njegov odgovor priobčili v eni in isti številki. Tudi mi apelujemo na razsodnost gospoda nadžupana, ki mu mora povedati, da doli obširnega spisa ne moremo priobčiti hkratu v listu s tako skromnim prostorom, kakor je naš. Došli nam dopis slov:

Slavno uredništvo!

Zanašaje se na Vašo »resnicoljubnost in držé se one zlate: »Da se resnica prav spozna, treba je čuti oba zvonca«, prosim uljudao, da blagovolite v cenjeni »Edinosti« objaviti sledeči popravek, oziroma pojasnilo one interpelacije preč. g. Kompareta in tovarišev, katero je »Edinost« priobčila v št. 215 z dne 19. t. m. pod naslovom »dogodki v Dekani«.

1.) Nikakor ni res, da so mi odborniki v občinski seji dne 5. avgusta t. l. soglasno izrekli nezaupanje, kajti od 28 navzočih občinskih odbornikov bili so trije proti predlogu, a 7 odbornikov se je glasovanje vzdržalo.

2.) Ako je občinski urad v takem neredu, kriv je tega edino le bivši tukajšnji občinski tajnik g. Bubnič, kateri je svojo službo takó zanemarjal, da sem bil primoran vsled mnogih in vedno množičnih se pritožb svojih občanarjev odsloviti ga iz službe.

3.) Ni res, da zneska 143 gld., katere je občini povrnila uduva Marija Mahnič (— čotka 1. interpelacije —) nisem nikamor vknjižil; temveč je res, da je oni znesek vknjižen med dohodke bratovščin za uboge (konfraterne), zato se tega zneska ne vidi v knjigi občinskih dohodkov.

4.) Ker bivši občinski tajnik Bubnič, šeravno je dobival po 160 kron na leto za sestavljanje računov bratovščin, ni storil svoje dolžnosti nad 2 leti, ustavil je deželni odbor izplačevanje denarja, katerega dobiva Dekanska občina za obresti bratovščinske zaklade. To je trajalo nad poldrugo leto, v katerem času sem bil prisiljen rabiti svoto 458 gl., omenjeno v 2. točki interpelacije, za izplačevanje šolskega pavšala in podpore revnim učencem vseh šol tukajšnjega krajnega šolskega sveta in za podpore revežem cele Dekanske občine skozi celih 18 mesecev (= 3 semestre); torej ni res, da sem v omenjenem času sam rabil »ta« denar.

5.) Ni res, da sem agitatorju plačal za svojo osebo bodisi kajikoli denar. (Točka 3. interpel.)

6.) Ni res, da sem za nakaznice za sol bil plačan posebej od tajnika in ljudi — (točka 4. interpelacije) — temveč je res, da si je omenjeni denar obdržaval samolastno bivši obč. tajnik Bubnič.

7.) Ni res, da so komisijski stroški za pregled ceste (!) Podpeč-Praproče za me dva-krat vknjiženi — (točka 5. interpelacije) — temveč je res, da je bila svota 6 gl. za omenjene troške vknjižena v starih računih meseca decembra 1898, pa ob popraviljanju računov zopet črtana, ter v drugič prenešana na leto 1900 pod št. 592 glavne knjige v svoti 12 K, od katere svote sem udoma komisije gg. Bordonu in Bubniču izplačal vsa-čemu po 4 K, meni pa so iz iste svote ostale tudi 4 K, za trud iz Dekani v Praproče! (Zvršetak pride.)

× Tridesetletnica Juraja Biankinija. Dne 7. oktobra t. l. izpolni se trideseto leto, odkar je Don Juraj Biankini prevzel uredništvo »Narodnega Listca«. Te dni sklenili so spljetski pravaši na zaupnem dogovoru prevzeti inicijativo, da proslavi stranka prava Biankinijevo tridesetletnico.

V to svrhu izbran je sledeči odbor: dr. J. Bulić, Petar Buzolić, dr. V. Mihaljević, Ernest Oliva, dr. A. Trumbić.

V nedeljo, dne 13. oktobra t. l. priredi se v Spljetu na čast slavljenca banket, katerega se na povabilo odbora udeleži tudi slavljenec.

Na večer istega dne bo komers. Odbor obrača se do pristašev v pokrajini, da izvole sodelovati.

Odbor.

Razne vesti.

Senzacionalna obsodba ruskega vojnege sodišča. Vojno sodišče je obsodilo dragon-skega poročnika Klyhora, kateri je v zoologiškem vrtu ubil plemiča Molinovskega, na zgubo časti plemstva in vseh pravice ter na premeščanje na kaznijski oddelk, kje bo moral služiti 18 mesecev.

Prestolonaslednik in trgovec razglednic. Na vojaških vajah v doljnem Miholeu prodajal je neki starec razglednice. Nekega dne približa se našemu cesarju in njegovemu spremstvu, nakar so ga orožniki aretirali, ker je brez dovoljenja došel na vežbeni teritorij. Starec začel je jokati. Njegov jok vzbudil je pozornost prestolonaslednika, kateri je razjahal konja in pristopil k orožnikom: »Pustite siromaka na miru«, dejal je prestolonaslednik in pričel kupovati razglednice od prestrašene starca. Njegov izgled posnemali so tudi drugi, in starec je kmalu razprodal vso svojo zalogo.

Sanje mladih žensk. Pariški »Matin« je naslovil na francoske pisateljice, umetnice, pevke in plesalke, dve vprašanji: 1. Da-li so se jim izpolnile mladeniške sanje? 2. Kaj bi hotele biti, da niso ono, kar so sedaj? Pisateljica Jeane Marin je odgovorila: Delala sem vse svoje življenje, da si zagotovim samostanost. Ta želja mi je bila vse. Da nisem, kar sem sedaj, hotela bi biti dobro stoječa kmetica. — Glasovita operetna zvezda, Judie, odgovarja: Že v najpežnejšem detinstvu sanjala sem o gledališču. Kasneje sem želela postati dramatična umetnica. No, mene so me vodili bolj doživljaji, nego želje. Od tega da sem postala dramatska pisateljica, morem si danes tiho priznati, da sem imela nekaj uspeha. Na drugo vprašanje odgovarjam tisto, ki sem že večkrat rekla: Rada bi bila — možki, ker bi tako postala mornar! Kratko in značilno je odgovorila znana plesalka Ema Landrini: 1. Mlade moje sanje? Plesati! To se mi je izpolnilo. Kaj bi želela? Če ne bi nikdar plesala... imela bi do-brega moža in mnogo otrok...!

Krvavi prepri v neki peštanski gostilni.

V neki peštanski gostilni je sedelo minolo nedeljo okolo kakih 300 gostov. Cigani so udarjali na cimbal. Na kar so se pri neki mizi skregali in potolkli. V pretep so se začeli mešati tudi ostali gostje in kar naenkrat se je vsa gostilna spremenila v krvavo boj-jišče. Tristo gostov je mlatilo eden po dru-gemu in nobeden ni znal, za kaj? Cigani so nehali udarjati, zato pa so se — redarji pokazali na vratih. No, to ni pomoglo in raz-greti duhovi se niso hoteli pomiriti niti potem, ko je redarstvo potegnilo sablje. Še le 15 poklicanih huzarskih vojakov je moglo vspo-staviti mir ter ločiti bojvnike. Šestorico njih so odnesli z bojišča naravnost v bolnišnico, dva sta na smrtni postelji — in to en dela-vec, kateremu je redar razkrojil glavo in en huzar tudi zadet od orožja redarjev. In si-romak je bil baje prišel mirit. Seveda, pa-dalo je sem in padalo je tje, pa je redar ne-hoté loputnil tudi njega.

Loterijske številke, izžrebane dne 28. septembra:

Inomost	20	86	14	89	24
Dunaj	6	57	62	77	55
Gradec	23	21	54	45	27

Razpis natečaja za poljedelske št-pendije. C. k. ministerstvo poljedelstva je dovolilo z odlokom 19. septembra t. l. št. 22751 za šolsko leto 1901—1902 dva št-pendija po 240 kron na leto za mladenče slovenske ali hrvatske narodnosti iz Istre, ka-teri hočejo obiskovati tečaj deželne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu (na Kranj-skem).

Isto c. k. ministerstvo je tudi dovolilo eden št-pendij v ravno istem zmislu za mla-denča slovenske narodnosti iz tržaške okolice za obisk prvega tečaja poprej naznačenega učnega zavoda.

Prosilec za te št-pendije vložijo naj svoje prošnje pri podpisnem c. k. namestništvu do 20. oktobra 1901.

Prošnjam je pridjati:

1. Krstni list (za sprejem v omenjeno šolo je treba, da se je dovršilo 16. leto — izjemno v slučaju prav čvrste rasti zadostuje 15. leto — ne sme pa biti prekoračeno 24. leto);

2. domovinski list;
3. zdravniško spričevalo o dobrem zdravju in fizični sposobnosti za opravljanje navadnih kmetijskih del;
4. spričevalo o dovršenju ljudske šole z dobrim vspehom;

5. spričevalo o cepljenju koz;
6. občinsko spričevalo dobrega ponašanja podpisano tudi od župnika;

7. spričevalo o premoženjskih razmerah prosilec;

8. zaradi vstopa v omenjeno šolo morajo se mladeniči podvreči vsprejemnemu izpitu v dokazanje zadostne pripravnosti za uk.

Šolsko leto se začne na Grmu dne 1. novembra 1901.

Od c. k. namestništva.

V Trstu, dne 25. septembra 1901.

Razpis natečaja za poljedelske št-pendije. C. k. namestništvo poljedelstva je dovolilo z odlokom 19. septembra t. l. št. 22751 za šolsko leto 1901—1902 dva št-pen-dija po 200 kron na leto za mladenče slo-venske narodnosti iz Istre odnosno iz tržaške okolice, kateri hočejo obiskovati dež. kmetijsko šolo v Gorici.

Prosilec za te št-pendije vložijo naj svoje prošnje pri podpisnem c. k. namestništvu do 20. oktobra 1901.

Prošnjam je pridjati:

1. Izjavo starišev ali varuhov, da so za-dovoljni, da prosilec vstopi v kmetijsko šolo;
2. Krstni list (za sprejem v omenjeno šolo je treba, da se je dovršilo 16. leto iz-jemno v slučaju čvrste rasti 15.);

3. občinsko spričevalo glede pravnega vedenja, podpisano tudi od župnika;
4. spričevalo vsaj o dovršenju ljudske šole z dobrim vspehom;

5. zdravniško spričevalo o dobrem zdravju in fizični sposobnosti za opravljanje navadnih kmetijskih del;

6. spričevalo o cepljenju koz;
7. spričevalo o premoženjskih razmerah prosilec;

8. zaradi vstopa v omenjeno šolo morajo se mladeniči podvreči vsprejemnemu izpitu v dokazanje zadostne pripravnosti za uk.

Šolsko leto v Gorici se začne dne 8. novembra 1901.

Od c. k. namestništva.

V Trstu, dne 25. septembra 1901.

Oznanilo posestnikom hiš.

V smislu § 200. zakona od dne 25. oktobra 1896., drž. zak. št. 220, dolžni so posestniki hiš, v katerih se stanuje ali njih namestniki predložiti davčni oblasti v času, ki ga je določilo deželno finančno oblastvo, izkaz vseh v hiši stanujočih oseb; izkaz mora biti urejen po stanovanjih, oziroma prostorih za kupčijo; pri poslopih, ki so dana v na-jem, treba je navesti tudi najemnino in mo-rebitne podnajemodalece ter označiti ime in vrsto poklica ali pridobitka stanovnikov.

Podnajemodaleci morajo naznaniti svoje podnajemnike in najemnino, ki jo ti zadnji plačujejo; gospodarski glavarji (družinski gla-varji) pa vse k njih gospodarstvu spadajoče osebe, katere imajo svoje dohodke.

V smislu omenjene zakonske določbe in člena 39 izvršitvenega predpisa k drugemu poglavju označenega zakona, razglašenega v državnem zakoniku št. 108. od leta 1897., se s tem pozivajo radi pripravljanja priredbe osebnega dohodnega davka za leto 1902, po-sestniki hiš ali njih namestniki, da oddajo omenjene izkaze in sicer v neposrednje dr-žavnem mestu Trstu in v okoličanskih občinah na c. k. davčni administraciji v Trstu, v poknjenzi grofiji Goriško-Gradiščanski pa in v mejni grofiji Istrski na pristojnih c. k. okrajnih glavarstvih od 1. do 31. oktobra 1901. Do ravno istega roka morajo podna-jemodaleci, oziroma gospodarski glavarji izgo-toviti gori imenovane podatke. Stanovnike je izkazati po stanju, kakor je bilo dne 1. oktobra 1901.

Uzorec za izkaze lastnikov hiš, ki so dane v najem in takih, katere lastnik rabi sam, kakor tudi oni izkazi podnajemodalecev in gospodarskih glavarjev dobivajo se brezplačno na pristojnih davčnih oblastih I. stopinje (torej v Trstu z okoličanskimi občinami na c. k. davčni administraciji; na Goriškem-Gradiščanskem in v Istri pa na pristojnih c. k. okrajnih glavarstvih).

V smila člena 39. omenjenega izvršitve-nega predpisa morajo vsi najemniki, oziroma gospodarski glavarji, stanujoči v hišah, danih v najem, izkaze, ki jim jih je napraviti (sta-novalske izkaze) ter jih potem oddajo pristojni davčni oblasti.

Ako so uzorec, ki so jih sestavile stranke, oziroma gospodarski glavarji (stanovalski iz-kazi) in katere je priložiti uzoru hišnega posestnika (hišni izkaz), primerno izpolnjeni, ni treba njih vsebine propisovati še posebej na izkaze.

Teh obveznosti najemodalecev so pa opro-ščeni posestniki hotelov in gostilnic glede potnikov, ki se ustavljajo pri njih, ako isti ne bivajo pri njih dalje, nego tri mesece neprestano.

Določbo kazni zaradi određenih ali vedé napačno danih podatkov glede hišnih stanov-nikov obsega § 247. zakona od dne 25. oktobra 1896. drž. zak. št. 220. Isti se glasi:

»Kedor odreka po smislu § 200. tega zakona od njega zahtevano pojasnilo o pre-bivaleih kake hiše, ali jo je dal vedoma napak, se kaznuje z globo do 400 kron«.

C. k. finančno ravnateljstvo.

Trst, dne 18. septembra 1901.

Oton vitez pl. Zimmermann,

c. k. dvorni svetnik in finančni ravnatelj.

Brzobjavna poročila.

Volitve na Českem.

DUNAJ 29. (B.) Shod zaupnih mož mladoškeške stranke je odobril kompromis, ki se je sklenil se starošeško in radikalno stranko, kakor tudi besedilo volilnega oklica. Sklenilo se je nadalje pozvati češke polje delce naj se pridružijo mladošeški stranki.

Izvolilo se je zopet dosedanje predsedništvo kolegija zaupnih mož in dosedanj izvrševalni odbor.

Shod zaupnih mož starošeške stranke je tudi odobril sklenjeni kompromis z mladoše-ško stranko in besedilo volilnega oklica.

Dvoboj med županom in mestnim sve-tovalcem.

LVOV 29. (B.) Vsed burnih prizorov v zadnji seji mestnega sveta bil se je župan Malachowski v dvoboju z mestnim svetoval-com dr. Lilien-om. Dvobojevala sta se sabljam i in bila oba lahko ranjena.

Vesti o ministerski krizi na Španjskem oporekane.

MADRID 30. (B.) Ministerski predse-dnik Sagasta je izjavil, da so vesti o minis-ter-ski krizi izmišljene.

Vojna v Južni Afriki.

LONDON 30. (B.) »Daily Mail« vz-držuje svojo trditev o Kitchenerjevi demisiji. Opravičeno se lahko sklepa, da je kralj v poslednjem ministerskem svetu zavzel jako odločno stališče glede na položaj, ki ga ima lord Kitchener. Kralj se je jako natančno informiral o načrtih, posebno pa o opuščenju nabiranja novincev.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

— T R S T —

TOVARNA: ZALOGE:
Via Tesa, Piazza Rosario št. 2
vokal (šolsko poslopje)
Via Limitanea in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Iz-vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONJ IN FRANKO
Predmeti postavio se na parobrod
ali železnico franko.

FILIJALKA

C. k. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/2 %	30-dnevni odkaz 2 1/2 %
30- " " 3 1/2 %	3-mesečni " 2 1/2 %
	6- " " 2 1/2 %

na pisma, katere se morajo izplačati v sedanjih ban-kovcih avstrijske valjave, stopijo nove obrestne tak-sa v krepost z dnem 24. junija, 28. junija in odnosno 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

v vredn. papirjih 2 % na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablounz, Gradec Sibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomeu Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez stroškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1 % provizije.
Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Prodajni.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih.

Vložki v pohrano.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati in srebrni denar, zlati avstrijski ki bankovci itd. po pogo-1-

Velikanska rastava pohištva in
tapetarij. Izvenredno ugodne
cene.

VILJEM DALLA TORRE

v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana).

— Moje pohištvo donese srečo. —

Julij Redersen

izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih
aparatur.

Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst.

(Nasproti „Isola Chiozza.“)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati modreč, umetne roke in noge, berglje, erna-nični pasovi, elastični pasovi in nogovice, suspenzori, elektroterapevitični aparati, aparati za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga

predmetov z kirurški zdravljenja, angleški predmeti od gumija in nepremočljivih snovij.

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI

z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva

iz odlikovanih in svetovnoznanih to-varn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Cglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 glđ. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih vin in butelj. Postrežba točna, cene zmerne.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pe
karna in sladničarna,
svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema
tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Nepregorljive mrežice.

Vitez D. v Trstu, Piazza Negozianti št. 1
priporoča slavnemu občinstvu
svoje nepregorljive mrežice (retine) „Meteor“ in vse
druge priprave za plinovo luč „Auer.“

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni
„Commercio“ in „Tedesco“
ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slo-
venski in mnogi drugi časniki.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici dei Torro št. 12
priporoča svojo dobro pre-
skrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor pre-
moga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalnica in za-
loga zasnovernega
pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po
načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence
Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča svojim
rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla „svoji
z svojim.“ Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12
kadej c. kr. deželne sodnije.)

Slovenec priporoča svojo veliko prodajnico
in izdelovalnico vsakovrstnega po-
hištva in popraviljenega istega po cenah ki zadovolje-
gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča
(van Cink, ulica S. Daniele št. 2.)

Pozor stariši! Snažno zakrpani čevlji
prihranijo nove, kar
popravlja prav točno in po nizki ceni vratar hiše
št. 3, na trgu S. Giovanni, tik lekarna Leitenburg.

Pekarne in sladničarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso
ima veliko pekarno in sladničarno.
Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokandov, konfetov,
raznovrstnih sladčic v kosih in v škatljicah, finih
biskotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za
poroke, birne, krste in druge slavnostne prilike.
Vsakvrsten, svak dan večkrat pečen fin in navađen
kruh se razpošilja po pogodbi in naročilu franko
na dom in trgovcem v razprodajo. Domač mali-
novce po nizki ceni.

Stroji in tehnični predmeti

vsake vrste iz najboljših tovarn se vdobivajo po to-
varniški ceni v zalogi trdke Schivitz & Comp., inžen-
irja Živica v Trstu ulica Ghenga 10 nasproti kavarne
Fabris.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdivino št. 17. Od danes naprej se prodaje
istriški teran po 32 nvč., za na dom po 30 nvč. liter.
Rebula iz Brd po 32 nvč. liter. Vinski očet po 12
nvč. liter. Mrzle jedi v velikem izboru vedno pri-
pravljen. Pivo I. vrste po 20 nvč. liter. Na debelo
po zelo ugodnih cenah.

Novo pekarno

in sladničarno sem odprl
v ulici Molin a vento,
na oglu ulice dei Gradi Vsaki dan trikrat frišen
kruh od 12 novč. za kilo naprej. Sladkarije, sladčice
in razno drugo pecivo. Se sprejema domači kruh v
peko. Priporočam se za obilen obisk: Ant. Pahor.

Zaloga vsakovrstnega pohištva.

Anton Breščak v Gorici, Gosposka
ulica št. 14 in ulica
Vetturini ima v zalogi v veliki zberl pohištvo vseh
sogov za vsak stan od najbo šega izdelka. V
zalogi ima: podobe na platno in ipe, ogledala, žime
za patno, razne tapetarije itd. Da tudi na obrok.

Kdor potrebuje žaluzije, tkane le-
sene ali pletene rolete, železne ali lesene
zavornice za prodajalnice, naj se obrne
naravnost na

Prvo hrvatsko tovarno ža-
luzij roletov, lesenih in že-
eznih zatyornic in
kartonaže

G. Skrbic

Zagreb — Illica 40 — Zagreb.

Ceniki brezplačno in franko. Va-
rujte se potovalnih zastopnikov, ki za-
htevajo denar v naprej.

Grand Hôtel-Restaurant Obelisk

OPČINA

Nova lastnika ravnatelj Berrettini & Cattaneo.

Valikanski vrt in veranda. — Krasen razgled.

Izvrstna kuhinja || **Plzensko in Kulmbaško pivo.**
dobro perskrbljena vsaki čas. || **Specijaliteta: Kraški teran.**
KEGLJIŠČE. — LAWN-TENNIS. — KROGLJIŠČE. — BILJARD. — TELOVADNE PRIPRAVE.
| Telefon št. 657. |

Ob nedeljah in praznikih v lepem vremenu vozne zveze od restavracije „Central Pilsen“ na Općino.
Najzmernejše cene. **Točno postrežbo vodita lastnika-ravnatelj osebno.**

Vsakojaka pojasnila daje in slučajna naročila prejmlje gospod BERRETTINI

„Nova restavracija Centrale Pilsen“, (Trst Via Torrente 10)

z vrtom, kamor ne pride prah, ker je v zavetji. **KEGLJIŠČE.**

Izvrstna kuhinja dobro preskrbljena vsaki čas. — Poštene cene. — Najtočnejša postrežba.

MNOŽINA ZAHVAL JE VSAKOMUR NA UPOGLED.

POMADA od LILJANA.
Brez olja in masti! Ne napravi
samo vsako lice nežno in po-
mlajeno, nego tudi belo in
brez peg. Solneče pege
odpravi vsak z upo-
rabo iste. Cena 3
lonč. gl. 1-50;
anticepatno
denar 2 gl.
v pošt.
vred.

ANTIRHEUNIN-MAZILLO
proti trganju in zbadanju v ro-
kah. Cena 1 lončič 1 glđ.
50 nvč. 2 lončiči 2 glđ.,
4 lončiči glđ. 3-20
s poštino vred ako
se denar naprej
pošlje.

ŽIVOTNI BALZAM
„SALVATOR“

On čisti kri, ker je najboljšo domaće zdravilo na notranje in izvanje bolezni, odstranjuje nečiste
soku ter s tem daljša človeško življenje. On zdravi vse mogoče in stare rane, kakor tudi vse
druge bolezni, ki so označene v navodilu pridejanjem vsakemu lončiču.

Prof. Dr. Concilije
INJECTIO „SALVATOR“
VEGETABILE
St. I., II., III. ter
CAPSULE VEGETABILE
za tajne bolezni.

Cena omotu 12 steklenič 2 glđ. 50 novč., 24 steklenič 4 glđ. 50
novč., — 48 steklenič 8 glđ. s poštino ako se denar naprej
pošlje lekarni

Naročbe
naj se pošiljajo na
glavno skladišče
FR. RIEDLA
lekarna k „SALVATORJU“
VARAŽDIN (Hrvatsko)

NAJBOLJŠE DOMAĆE ZDRAVILO.

Ivan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici

kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste,
iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v
vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Tehnični urad.

Ustanovljeno 1877.

SCHNABL & Co. - TRST

Via delle Poste vecchie (vogal Via Vienna).

Zaloga strojev in tehničnih priprav.

Glavni zastop železja in tovarniških strojev.

Naprava obrtnih podjetij vseh vrst.

Inštalacija strojev in parnih kotlov.

Motori na plin, bencin in petrolej sestava „OTTO.“

Motori na veter in vodno moč.

Naprave električne luči. Napeljave električne moči. Vodne naprave itd.

Naprave za centralno kurjavo in ventilacijo. Naprave kopališč, klosetov itd.

Zaloga cevij za vodo, plin in par.

Materijal za stavbišče.

Stroji vseh vrst. Vodne sesalke vseh sestavov. Odri za stroje in kotle.

Pripadki. Kovine. Razne pipice. Predmeti od gome. Stiskalnice za gro-

zdje in oljkn, čistilnice, rešetalnice, pine za delatr surovo maslo kakor

tudi vsi drugi poljedelski stroji. Železe traverse in kolesa. Cement »Port-

land« in »Romano. Olja za kolesa in masti.

In v obče vsi predmeti za obrtna podjetja in mornarstvo.

Hiša na prodaj,

prav v redu z dvema sobama in kuhinjo ter
72 klfr. obdelane zemlj v bližine Dreher-
jeve pivovarne. Naslov so izve pri upravi
našega lista.

Prvo primorsko podjetje za razpošiljanje in prevažanje pohištva

Rudolf Exner

Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.

Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje
pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na
najboljši način in po zmernih cenah. Nakla-
danje in prevažanje pohištva po železnici in
morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor
tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici
s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše
konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, za-
bojev, kočev itd. za inmagaciniranje.

Sprejemajo se pošiljatve vsake vrste in
kamor si bodi.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste
iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla;
velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene
pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo al
goudi brez aq

Redka prilika!

**300 komadov za
samih Mk. 3.**

Ena krasna dobro idoca ura s 3 letnim jamstvom in
lepo verižico; 1 krasna garnit, gumbov za srajce
ovratnik in manšete iz double zlata; 1 fina škatljica
za cigare; 1 eleg. brušuro žepno ogledalo s finim
glavnikom; 1 beležnica v angležkem platnu; 1 eleg.
brošura igla za dame iz prima double zlata; 2 gumba
od simili briljantov; 1 krasno pozlačen prstan z imi-
tovanimi biseri za dame, ali gospode; 1 najboljša
novčarka z usnja; 1 krasna špila za kravato se simili
briljanti; 1 dobrodišeče milo; 20 angl. predmetov za
dopisovanja in še 200 komadov raznih predmetov,
koji so doma neobhodno potrebni. Teh 300 predme-
tov za samih Mk. 3 z uro vred, ki sama toliko velja.
razpošilja samo nekaj časa po povzetju.

Skladišče Opava (Šlesko).

Poštno predalo št. 15

Pri odjemu 2 zavrtkov dodam lep nož s 2 resili brezplačno.

Kar ne ugaja, denar nazaj.

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

jestvin in kolonijalnega blaga, delikates
in konserv.

Izbor raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v ulici **Bastione št. 2.**
nasproti ženskem liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem
najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

Od brata Hrvata!

Čč. gg. Žnideršić & Valenčič
prva kranjska tovarna testenin
v Ilir. Bistrici.

Moja patriotska dužnost nalaže mi, da
vam izrazim podpuno priznanje vrhu pri-
poslatih mi makarona.

Isti su izvrstne kvalitete te nadnašaju u
tome pogledu sve, koje sam došla od raz-
nih tvrdkah imao.

Osobito priporočam trgovcem Hrvatima
„makarone“ gospode **Žnideršić & Va-
lenčič u Ilirskoj Bistrici, Kranjska,**
jer ista gospoda vjerui svom materinjom
slavenskom jeziku imadu napise na karto-
nima lih »Slavenski«, te stoga nije nam sada
nužda uzimati kot stranaca, koji nam šalju
»makarone« sa napisom madjarskim, talijan-
skim i. t. d.

Ovu moju izjavu možete, ako želite, v
javnost dati.

Vladimir Gorsetić

trgovac

Požega, Hrvatska.